

DĚJINY ČESKÝCH ZEMÍ

V kapitole o evropských dějinách jste se už leccos dozvěděli i o českých zemích. Byly to sice jen takové střípky, ale zjistili jste z nich jednu důležitou věc: **české dějiny se neodehrávaly (a neodehrávají) bez souvislosti s dějinami ostatních evropských států.** Události v okolních státech někdy české dějiny ovlivňovaly velmi silně a naopak – to, co se odehrálo v našich zemích, uvedlo někdy do pohybu dění v celé Evropě. Uvidíte sami.

Ted' je zapotřebí, abyste si připomněli několik věcí:

- Někteří čeští panovníci z těch, které už znáte, získali královský titul. Jmenujte je. Kdo z nich získal královský titul dědičně?
- Jak získání královských titulů souviselo s událostmi ve Svaté říši římské?
- Kterému z našich prvních králů se podařilo dědičnost královského titulu opravdu prosadit? Za jakých okolností královský titul získal?
- Jak se jmenoval nástupnický systém, který tento panovník zavedl, a jak fungoval?

POSLEDNÍ PŘEMYSLOVCI

Dědičné udržení královského titulu a s ním související zavedení zásady prvorozenectví mělo pro české království obrovský význam. **Ustaly boje o moc**, to přineslo zemi klid a mohla se zdárně rozvíjet. A protože se zároveň sousední Svatá říše římská, jak si pamatujete, potýkala s velkými problémy, schopní čeští králové toho využili a získali ve střední Evropě velkou moc. K tomu jim napomohlo také bohatství: v polovině 13. století byla kolem **Jihlavy** odhalena **naleziště stříbra** a o něco později bylo objeveno stříbro i v **Kutné Hoře**.

Přemysl Otakar I. a jeho syn **Václav I.** upevnili moc králů i přes odpor šlechty, která si nepřála silného panovníka (chtěla totiž svůj podíl na moci), takže Václav I. mohl začít **expandovat na jih**. V tom velmi úspěšně pokračoval Václavův syn **Přemysl Otakar II.**

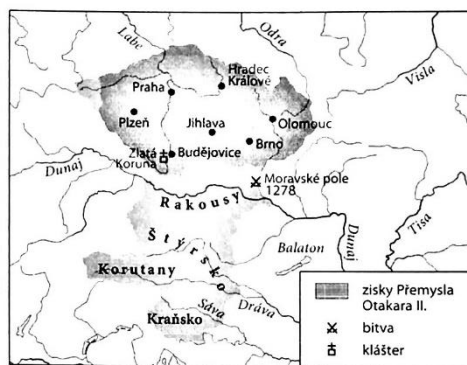
Náhrobek Přemysla Otakara I.

Přemysl Otakar II.

Přemysl Otakar II. vládl v letech 1253–1278. Zahraničními výboji dokázal rozšířit český stát až k Jaderskému moři. K českým zemím připojil **Chebsko, Rakousy, Korutany, Štýrsko a další území.** Jak

Český stát za Přemysla Otakara I. a Václava I.

Český stát za Přemysla Otakara II.

Udělte si referát o Fridrichu II. Sicilském, kterému pomohl Přemysl Otakar I. na trůn. Byl to člověk obdivuhodně vzdělaný (uměl německy, latinsky, francouzsky, arabsky a řecky) a jeho sicilské království bylo vyložené multikulturní – křesťané, židé i muslimové tu žili bez problému pohromadě.

Myslíte, že podobné přátelské soužití křesťanů, židů a muslimů, jaké existovalo na Sicílii ve Fridrichově době, je možné i dnes? Co tomu brání?

☑ V době vlády Václava I., v roce 1241, došlo ve Slezsku u Lehnice k bitvě s Mongoly. Zjistěte, jak se Mongolové dostali do Slezska. Kdo je vedl? A jak bitva dopadla?

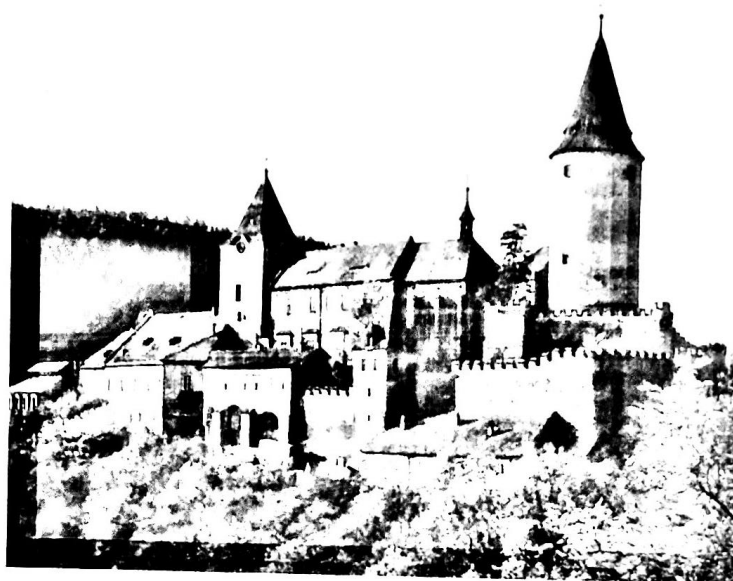
☑ Proč se Přemyslu Otakarovi II. říkalo „král železný a zlatý“?

Tyto verše složil o Přemyslu Otakarovi II. jeden trubadúr ještě za králova života:

*Sotva jsou více od paní
králové oslavováni
než on; jest od všech paní, panen
I před samotnou smrtí chráněn.
Je touhou všech žen král Otakar,
být v jeho službách roků pár
byl by i pro mne převeliký dar.*

A takto reagoval na jeho smrt:

*Český král padl v poli slávy,
v pláč propukneme usedavý,
sirotci, vdovy. Klopme hlavy:
jak hrdina však zemřel pravý
beze vši pohany.*

Jedním z nejvýznamnějších královských hradů ve 13. století byl Křivoklát. Králové tu rádi pobývali, protože v okolních rozlehlých lesích pořádali hony.

už víte, zúčastnil se i křížové výpravy do tehdy ještě pohanské Litvy a na břehu Baltského moře založil dodnes významný přístav **Královec** (dnes Kaliningrad). Přemysl Otakar II. patřil k **nejmocnějším evropským panovníkům** 13. století. Do dějin vstoupil jako **král železný a zlatý**.

Přemysl Otakar II. si kladl vysoké cíle, ucházel se i o **korunu krále Svaté říše římské**. Němečtí kurfiřti se však (a právem) obávali, že by schopný a energický Přemysl Otakar vládl ve Svaté říši římské až příliš pevnou rukou. Proto raději v roce 1273 zvolili králem do té doby naprosto bezvýznamného hraběte **Rudolfa Habsburského** v domnění, že ten bude pouhou loutkou v jejich rukách. V tom se však přepočítali. Uražený Přemysl Otakar odmítl Rudolfovu volbu uznat a mezi oběma panovníky vypuklo nepřátelství. Rudolfovi se podařilo získat na svou stranu některé české šlechtické rody, kterým nebyla Přemyslova pevná vláda po chuti, především jihočeské **Vítkovce**. S jejich podporou pak donutil Přemysla, aby se vzdal všech území, která během své vlády získal. Přemyslovi zůstaly jen Čechy a Morava. Navíc musel zasnoubit svého jediného syna Václava s Rudolfovou dcerou Jitkou. Přemysl se ovšem s takovým pokořením smířit nehodlal, a tak došlo k válečnému střetnutí. Osudová bitva se odehrála **26. 8. 1278 na Moravském poli** v dnešním Rakousku. Vojsko Přemysla Otakara II. bylo **poraženo** a on sám **v boji padl**.

☑ Smrtné poranění Přemysla Otakara II. je na lebce dobře patrné. Zjistěte, co se onoho 26. srpna 1278 na Moravském poli odehrálo.

☒ Jeden český šlechtic je obviňován ze zrady krále – a nakonec si vzal jeho vdovu! Zjistěte jeho jméno a udělejte si o něm referát.

- Proč bylo udržení dědičného královského titulu a zavedení zásady prvorozenectví pro české země tak důležité?
- Ukažte na mapě rozsah českého státu za Přemysla Otakara II. Na území kterých dnešních států zasahoval?
- Proč nebyl Přemysl Otakar II. zvolen králem Svaté říše římské?
- Proč myslíte, že se Vítkovci proti Přemyslovi postavili?

Prostuduj a vypracuj otázky za textem na papír.